

Warszawa, 20 maja 2013 r.

Opinia do ustawy o zmianie ustawy – Prawo prasowe (druk nr 357)

I. Cel i przedmiot ustawy

Celem przedłożonej Senatowi ustawy jest dostosowanie nowelizowanych ustawą przepisów Prawa prasowego do wymogów wynikających z wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 14 grudnia 2011 r. (sygn. akt SK 42/09), w którym Trybunał orzekł, że art. 45 w związku z art. 7 ust. 2 pkt 1 i pkt 3 oraz w związku z art. 20 ust. 1 zdanie pierwsze Prawa prasowego, w zakresie dotyczącym czasopism drukowanych, narusza gwarancje konstytucyjne związane z wolnością wyrażania poglądów, pozyskiwania i rozpowszechniania informacji (art. 54 ust. 1 Konstytucji) oraz warunkami dopuszczalności ewentualnych ograniczeń wyżej wymienionych swobód (art. 31 ust. 3 Konstytucji).

Art. 20 w ust. 1 Prawa prasowego stanowi, że wydawanie dziennika lub czasopisma wymaga rejestracji. Tryb rejestracyjny jest odmianą systemu zgłoszeniowego, opozycyjnego do systemu koncesyjnego – który wymaga uprzedniego zezwolenia organu władzy mającego charakter konstytutywny.

Rejestracja jest procedurą określoną przez władze publiczne, jednak rola organu władzy jest w tym wypadku pasywna. Zgłoszenie do rejestru powoduje wpis, po sprawdzeniu dopełnienia przez wnioskującego niezbędnych formalności, bez uprawnień decyzyjnych organu władzy.

W myśl dotychczasowego art. 45 Prawa prasowego, osoba, która wydaje dziennik lub czasopismo bez rejestracji bądź zawieszona – podlegała karze grzywny lub ograniczenia wolności.

Zdaniem Trybunału, tryb rejestracyjny zmierza do tworzenia ładu informacyjnego i wiążącego się z nim ładu gospodarczego i sam w sobie nie godzi w wolność słowa,

w odróżnieniu od sankcji karnej grożącej w razie rozpoczęcia działalności wydawniczej bez niedopełnienia obowiązku rejestracyjnego, określonej w art. 45.

Trybunał stwierdził, że właśnie owa sankcja była środkiem nadmiernie surowym, nieproporcjonalnym w stosunku do celu założonego przez ustawodawcę, jakim jest zapewnienie przestrzegania przez wydawcę obowiązku rejestracji.

Obecnie uchwalona ustawa zastępuje dotychczasową sankcję karłą, karą grzywny orzekaną według przepisów ustawy z dnia 20 maja 1971 r. – Kodeks wykroczeń. Tym samym zmieniona zostanie kwalifikacja prawna wskazanego czynu – niedopełnienie rejestracji nie będzie już przestępstwem zagrożonym grzywną lub karą ograniczenia wolności, lecz jedynie wykroczeniem, za które sąd będzie mógł wymierzyć karę grzywny w wysokości do 5.000 zł.

Nowa regulacja uwzględnia systematykę zmienianej ustawy, która w osobnych rozdziałach odnosi się do zagadnień prawa materialnego związanych z odpowiedzialnością prawną (tak cywilną zresztą, jak i karłą) oraz do kwestii proceduralnych (odpowiednio zmiany w rozdziałach 7 i 8).

Ustawa przyznaje Krajowej Radzie Sądownictwa kompetencję do opiniowania projektów rozporządzeń wydawanych na podstawie omawianego art. 53 ust. 2 Prawa prasowego. Rozwiązanie takie będzie nie tylko spójne z regulacją zawartą w art. 3 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o Krajowej Radzie Sądownictwa (Dz. U. Nr 126, poz. 714, z późn. zm.), ale także będzie analogiczne do unormowania zawartego w treści art. 20 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. – Prawo o ustroju sądów powszechnych.

Przepis art. 53 ust. 2 Prawa prasowego dostosowany został do wymogów konstytucyjnych w zakresie wytycznych dotyczących treści rozporządzenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Przekazana Senatowi ustawa o zmianie ustawy – Prawo prasowe została uchwalona przez Sejm na 39. posiedzeniu w dniu 10 maja 2013 r. Projekt powstał w wyniku rozpatrzenia dwóch projektów: poselskiego (druk nr 674) oraz senackiego (druk nr 1128).

Projekty były przedmiotem prac Komisji Kultury i Środków Przekazu, która w sprawozdaniu z dnia 17 kwietnia 2013 r. zawarła ostateczny projekt ustawy.

Wobec niewniesienia poprawek w trakcie drugiego czytania, Sejm przystąpił niezwłocznie do trzeciego czytania i uchwalił ustawę w dniu 10 maja 2013 r. w brzmieniu przedłożonym przez Komisję.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Główny legislator

Beata Mandylis